

© Editura EIKON

București, Str. Smochinului nr. 8, sector 1,
cod poștal 014606, România

Difuzare / distribuție carte: tel/fax: 021 348 14 74
mobil: 0733 131 145, 0728 084 802
e-mail: difuzare@edituraeikon.ro

Redacția: tel: 021 348 14 74
mobil: 0728 084 802, 0733 131 145
e-mail: contact@edituraeikon.ro
web: www.edituraeikon.ro

Editura Eikon este acreditată de Consiliul Național
al Cercetării Științifice din Învățământul Superior (CNCSIS)

Descrierea CIP este disponibilă la Biblioteca Națională a României

ISBN: 978-606-49-0125-5

Tehnoredactor: Mihăiță Stroe

Editor: Valentin Ajder

DUMITRU UNGUREANU

PRUNELE ELECTRICE

— *povestiri* —

— ediția a II-a, revăzută și mult adăugită —

E I K O N

București, 2019

Cuprins

<i>Cum se furau fetele odinioară.....</i>	<i>5</i>
<i>44 de gherlani.....</i>	<i>12</i>
<i>Țuică de prună.....</i>	<i>26</i>
<i>Ispitirea.....</i>	<i>45</i>
<i>Cine a ucis oaia națională?.....</i>	<i>60</i>
<i>Ciubucul.....</i>	<i>95</i>
<i>Legenda măgarului Salvatore.....</i>	<i>100</i>
<i>Calul cu ochi albaștri.....</i>	<i>123</i>
<i>Lacul Țicnitului.....</i>	<i>164</i>
<i>Fulgerare.....</i>	<i>180</i>
<i>Al 13-lea incident.....</i>	<i>200</i>
<i>Magazia penetrată.....</i>	<i>207</i>
<i>Acasă.....</i>	<i>211</i>
<i>Prunele electrice.....</i>	<i>233</i>

CUM SE FURAU FETELE ODINIOARĂ

(*pathematon catharsis*)

Pe tăblia mesei așteptau mântuirea trei cești și o cană, unele goale, altele pline, toate amirosind a țuică. Albastrul porțelanului de Alba Iulia se îmbia cu galbenul licorii zăvorâte îndelung în butoiul de dud. Afară, după-amiaza de primăvară neîntrupată lucea blând; camera unde ne adunaserăm păstra amprenta focului de peste iarnă.

Când aflase de isprava sorei mele, tata – mânat de simțăminte contrarii – alergase în beci. Știam că de mult arde să dea cep „dușmanului”, dar acum, treaba făcută, sorbea cu înghițituri zgârcite zeama cea tare a prunelor de-anțărț. Obrazul trăda, roșu, emoția nepritocită, mâinile puternice nu-și găseau astâmpăr cu niște țigări fărâmicioase.

Tușa Maria își mângâia gușa bălană. Plină, pântecoasă, pașnică și parșivă de felul ei, se străduia să-și reprime râsul, maliția, falsa îngrijorare, dar nu reușea. O *traduceau* ochii, cu licăriri lunecoase, verzi. Faptul că încă nu atinsese ceașca voia să însemne că împărtășește necazul părintelui meu. Confident al soră-mi, ghicisem scopul vizitei mătușii: „vestire și împăcare”; acum îi sprijineam discret demersul și mă amuzam admirând strategia folosită pentru curățirea patimilor vărului ei – tatăl meu. Însă acesta nu sesiza nuanțele și intențiile tușei, sau nu vrea. Iar țuica întărâta osteneala lui de a rămâne pe întăritele poziții ale refuzului.

— Nu, Mario! Eu nu stau la discuție cu ei! – repeta pentru a nu știu câta oară. – De ce? Așa trebuia să facă?

— Ce sunt băutura de țuică ei? Suntem niscai amărâți cumva? Eu nu stau la discuție!

— Parcă poți să stai la discuție cu tineretul din ziua de azi!? Așa e, Stane! Nici să nu te uiți la ei! Ce știu ei, afară de distracție și plimbare? Și pe urmă, vorba ta, așa se face ce făcură? Hai, mai zici, dacă o lua cu sania sau cu brișca! Dar așa?! Pe jos?! Nici măcar cu vreo Dacie de Doamne-ajută?! Că de ARO...

— Vezi? Eu ce-ți spuneam?! Mă, te-nțeleg, e mare, n-o mai ceri de la mine, știe ce face, are atâta școală, și-așa e lumea de-acum, n-o să mă pun eu contra! Dar nu așa, să nu spui! De ce? Suntem niscai amărâți? N-avem și noi de toate în curte, n-avem pe ce pune mâna la o nevoie? N-avem ce așeza pe masă? Uite, numai țuica-asta! Ia de gustă, Mario! Nu e bună?

Înainte ca tușa Maria să întindă mâna, tata lipise mustața de cercul ceștii. După ce răsturnă lichidul pe gât, fața lui se veseli. Tușa sorbi, cu buzele țuguiate, în felul femeilor care joacă prefăcătoria. Un zâmbet subțire se răsfrânse pe gura ei. Glasul căpătă o candoare irezistibilă. Îmi mușcam limba să nu izbucnesc în râs.

— Așa e, Stane! U-u-u! – făcu ea. – Ce țuică bună! Păcat să n-o guste și ei, zău!

— O picătură nu le dau, Mario! Așa să-mi facă ea mie? Numai să-i prind pe-aici, că îi cotonogesc!

— Țuica asta îmi amintește de seara când al lui Haiduc a furat-o pe țata! – spuse tușa Maria, ca și cum n-ar fi auzit ce zisese tata. – Țuică beam în seara aceea de Boboteză! Uite, parcă văd...

— A, păi și soră-ta, Zorina!... – făcu tata un gest a „lasă că știu eu ce-i poate pielea”. Tușa Maria continuă:

— Era în seara de Boboteză. Peste zi, țata ajutase pe bucătăreasa generalului Paulian la pregătirea mâncărilor pentru sindrofia ce o dădeau, ca în fiecare an, și la care veneau – deh, că știi! – numai boieri! Ne așezaserăm cu toții la masă, afară de țata, care mâncase acolo, la ăia! Pe măsuța noastră rotundă, lângă care ședeam pe scăunele, pusese mama – parcă văd: ciorbă de perișoare, sarmale, tobă, cârnați, mămăligă, lapte acru, murături... Soră-mea Leana zise: „Hai, Zorino, stai și tu lângă noi și gustă!” Dar țata, din vârful patului: „Nu pot, Leano, sunt sătulă de mâncare, ce-ți închipui c-am făcut eu azi?” Am început să ciocnim ceștile cu țuică, o țuică la fel de galbenă ca asta a ta, Stane, dar nu așa de bună...

Aici tușa Maria se opri din povestit și vlăgui vasul ținut între degete. Tata se rezemase cu un cot pe masă, pusese picior peste picior și, după cum îl cunoșteam, trecuse în faza a doua de beție, când asculta cu bunăvoință pe tovarășul de „citit” băutura. Am apucat cana și am umplut din nou ceștile.

— Cum eram noi gălăgioși, n-am deslușit cine îl strigă pe frate-meu. Doar așa, un glas din drum: „Băi Marine, ia ieși nițel pân-afară!” Fiindcă țata nu mânca, mama îi zise: „Ia du-te, Zorino, și vezi ce e!” Țata, parcă văd, și-a legat basmaua sub bărbie, și-a pus un pieptar pe umeri, s-a încălțat cu niște papucei de-i purta prin casă, a ieșit în tindă și – dusă a fost! Când ne-a povestit mai târziu ce-a pățit, cine s-o creadă? Cică a ieșit pe prispă și s-a pomenit cu o dulamă pe cap! N-a văzut nimic, n-a putut să țipe, nici să miște! Doi inși au luat-o pe sus, au trântit-o, la poartă, pe niște fân într-o sanie șiii... Dă bice la cai, fuga prin sat! Unde o duceau, cine erau, habar n-avea! Ei tăceau și-o

țineau înfășurată ca pe-un copil în scutece. Doar când s-a dat jos în curtea lui Fănică Leu, i-a cunoscut și-a zis: „Radule, tu să mă duci acasă, că mama nu știe nimic!”

— Păi vezi?! – sări tata. – Păi da! Nici n-a văzut cine a luat-o, nici n-a putut să se pună contra! Dar fi-mea s-a dus singură!

— E, cum să se ducă singură, măi Stane?! – surâse ironic tușa. – S-a dus cu Lucian, au mers la brațetă amândoi, deh, că i-a văzut lumea...

— A, nu, eu nu stau la discuție cu ei! Ce, așa să facă?

— Acuma, e drept, Stane, să spună părinților! Dar țața nu bănuia ce-o să pățească! Știi că până să se mărite cu al lui Haiduc, ea vorbea cu alde Băiețică din Vâlmași, iar tata ăluia vrea s-o dea, că era pricopsit, nu murea de foame în curte la el! Dar cum lui Radu nu i-a plăcut vorba lungă, n-a mai stat la tocmeală, c-o fi, c-o păți, a pus mâna și-a furat-o! Și după ce-a furat-o, cum să se mai întoarcă țața acasă, fără să ajungă de răs în sat? Că Radu nu s-a culcat cu ea fără voia ei, iar dacă țața ar fi zis că nu-l vrea, el ar fi lăsat-o să vină înapoi! Însă cine ar fi crezut că Haiducu naibii nu i-a făcut lucrarea!? Vezi, a fost șmecher, a iubit-o curat și a știut s-o lege de el fără să o atingă la fofoloancă!

— Neica Radu e om al dracului! Rari ca el! – aprecie tata.

— Când îl văd pe Lucian, zic c-ar fi cumnatul Radu la tinerețe! Parcă Lucian i-ar fi copil, nu nepot de frate! Cum îi seamănă la uitătură! Și ce mers pe vârfuri are, parcă merge la furat!... Acuma, e drept, n-ajunge nici la deștu-ăl mic al lui unchiu-său! Păi Lucian a luat-o pe Mariana ziuă în amiaza mare, a pus-o la masă, i-a adus în

farfurie și numai că n-a spălat-o pe picioare, -n curte, să-i vadă lumea, numai n-a ținut-o-n palmă! Că dacă te-ai duce acuma la ei, i-ai găsi pe amândoi alături, ca două rândunele pe sârmă, cioc în cioc!...

— Eu să mă duc după ei, Mario? Nu, nu stau la discuție!

— Pe când cumnatul Radu al lui Haiduc, ce crezi că a făcut? Stai să vezi! Când băgarăm noi de seamă că țața nu mai vine și nu vine, nici nu se-aude cineva pe-afară vorbind, tata zise mamei: „Ia vezi, fă, unde e fi-ta!” (C-așa zicea el când făceam noi prostii, că suntem ai mamei, nu și-ai lui...) Mama iese. Caută încoa,-ncolo, strigă... Nimic! Intră-n casă – lemn! Tata, parcă îl văd, se dăduse la gura sobei și-și umplea luleaua. Se uită la mama chiondorâș când biata de ea îngaimă că țața nu e nicăieri. Lasă el luleaua, pune un cojoc în spate și iese fără căciulă. Eu – mă iau după el. Îl văd că dibuie prin zăpadă, caută spre fânar, se întoarce, deschide poarta, se apleacă și pipăie pe jos. Vine mut în tindă, își trage cizmele peste obiele, îmbracă o flanelă de lână, cojocul, aprinde felinarul, îndeasă căciula pe frunte, apucă ciomagul ăl gros din colț și iese iar, fără să scoată o vorbă. Frati-meu Marin se îmbrăcase și el, la un semn, și pornise înainte. Au mers amândoi pe urmele saniei până la poarta lui Fănică Leu. Aci – ne-a povestit Marin – au văzut că urmele intrau și ieșeau. Tata a zis: „Aicea e!” și a început să bată cu bâta în uluci și să strige. Apare Fănică sus, pe prispa casei: „Care ești, bă, acolo?” Tata îl cheamă la poartă: „Bă, tu scoate fata, că fac moarte de om!” Fănică dă din colț în colț – că nu e la el nici o fată! Că a venit al lui Haiduc, cu al lui Argeșanu și cu Dobre Pașalearcă (Dobre era prieten cu frati-meu, și

el strigase la noi; dacă ieșea Marin, îi spunea s-o scoată pe țața ca pentru alde Băiețică, se vorbiseră, năbădăioșii!), dar că el, Fănică Leu, n-a vrut să știe de ei, așa că au întors sania, după ce-o băgaseră în curte fără să-i ceară lui voie! Că așa și pe dincolo, c-o fi, c-o păți! Tata, nu era prost, zice: „Păi dacă știai că nu vrei să știi de ei, de ce-ai mai făcut pârție în curte de-cu-seară?” Fănică o ținea una și bună: că la el în casă nu e nimeni străin, vede Dumnezeu! „Pe căutate?” „Pe căutate!” Și-a căutat bietul tata prin toată casa, prin pod, prin grajd, prin fânar, prin magazie, pe la șira de paie... Nimic! Țața era legată de Radu la gură cu o basma, la picioare cu o curea și la mâini cu brâul ei chiar, și băgată în fânar, sub maldărele de fân, iar el o ținea în brațe să nu miște! Unde să se mai ducă tata pe urmă? Că urma saniei se pierdea în șoseaua mare, între urmele săniilor cu care veniseră boierii la sindrofia generalului Paulian! Și-apoi, era sigur că țața e pitită la Fănică Leu, dar dacă n-o găsisse, ce să facă? Doar n-o să răscolească omului noaptea prin toate glugile de coceni! S-a întors acasă, cu frati-meu după el, rebegeți de frig, și s-au încălzit cu o litră de țuică, o țuică galbenă ca asta a ta, Stane, dar nu la fel de bună!

— Și când a aflat-o, ce-a făcut? – am întrebat, și eu nedumerit.

— Ce să facă? Țața n-a dat pe-acasă vreo două săptămâni, iar tata nici nu vrea să audă de ea, că-l făcuse de rușine, cică! La fel ca taică-tu!

— Să n-aud de ei! – se trezi tata. – M-au făcut de râs! Ce, așa se face? Suntem cumva niscai amărâți?

— Abia în a treia sau a patra duminică au venit cuscrii, cu Radu și țața, cu sania, cu clopoței la cai și macaturi pe

leagăn! Nu țin minte bine, dar cred că le trimisese mama vorbă că tata s-a-mbunat și n-o să deschidă ceartă, acum, dacă soră-mea a vrut să rămână la Haiduc. Am ieșit cu toții pe prispă, iar tata a coborât o treaptă și a așteptat să urce țața și să-i cadă în brațe. Parcă-i văd ca acum! Tata, cu pălărie nouă pe cap, țața mergând altfel de cum o știam înainte, dreaptă, țațoșă... După ce-a mângâiat-o și a pupat-o pe frunte, tata s-a uitat la ea și i-a zis doar atât: „Tu-ți înaltu' mumă-ti, ce ne făcuși, isteapo?!” Iar cumnatul Radu a pus genunchiul jos și, cu pălăria scoasă, a lipit buzele de dosul mâinii lui tata. Așa s-au împăcat!

Se însera. Poarta scârțâi. Ne uitarăm pe fereastră, eu și tușa Maria deodată, nu și tata, care, din unghiul său, văzuse cine e.

— Uite-i că au venit! – sări tușa. – Hai, Stane, afară, că nu e frumos să-i primești în casă!

Tata ascultă, supus sau convins, bolborosind încurcat ceva la adresa mamei, care niciodată nu e acasă când trebuie să fie. Ieșirăm pe treptele prispei. Lucian se împiedica în spatele soră-mi. Athletic, suplu, cu mustață pe oală, părea că nici nu o întrece cu un cap înălțime pe Mariana. Ea călca apăsător, hotărâtă, zâmbind cu toată fața ei frumoasă. Îi priveam, și nu puteam crede că anii de facultate, pe care îi trăiseră împreună, ca și căsătoriți, nu izbutiseră să le șteargă emoția și stângăcia. Mi-am zis că erau așa fiindcă veneau pentru prima dată ca soț și soție în fața tatălui meu. Apoi mi-am zis că poate le este teamă – mie îmi era, deși fără motiv! – și rușine de ceea ce le va fi dat să audă. Apoi n-am mai zis nimic, pentru că nu mi-am crezut urechilor, când tata zise Marianei, în stilul lui fals-acid și afectuos:

— Tu-ți înaltu' mumă-ti, ce ne făcuși, isteapo?!

Leana lui Ghițaniță îi văzu prima și leșină alături dar se târi înainte să ajungă la ea Gogica și înainte de întreba-rea acesteia izbucnită înaintea țipătului ghiorțait groază greață golire

lângă trupul prăbușit prăvălit al Leanei Gogica se aplecă se îndoi curioasă curioasă curigrasă își plimbă privirea mătură pe drum și atunci țipă se trase de țâțe căzu peste corpul nesimțitor nepăsător nemișcător desculț la un picior

dinspre Vălmași se arată diligentul Diliba cu pleas- ca de pălărie desfundată dată pe ceafă luleaua de hârtie răsucită umedă pufăită în colț de gură pungită atent să nu greșească numărătoarea norilor risipiți pe cerul violet el nu zări pe cele două femei muieri plăceri care zăceau nemuritoare în alb de pagină oarecare

dar mirosul izbuti să-l coboare pe poteca pietruită pă- răginită pierdută printre pomii prăpădiți galbene frunze coapte poame început de toamnă și desfoit de porumb Diliba trase adânc pe nări duhoarea se bine convinse că este și-și îngădui să aplece ochii săi de pește spre praful pământului pulberea vântului rodul avântului

mai bine nu s-ar fi sculat în dimineața aia mai bine nu l-ar fi fâtat mă-sa mai bine n-ar fi trăit până în ceasul când a fost blestemat să le vadă pe muieri adâncite adumbrate ca într-o rugăciune pierite și să urce treptele putorii duhorii celor 44 de gherlani morți înșirați unul după altul lângă unul lângă altul pe patru șiruri neterminale în șanț înecate

și Diliba deodată vomită stomacul i se întoarce pe dos pălăria îi căzu pe jos nici pomeneală să facă el pomană femeilor cu un deget de ajutor cu limba scoasă înverzită răsucită pleasca de pălărie părăsită ciomagul aruncat lu- leaua fumegând fumegață în iarba mălăiață

alergă la puț ciutura cu apă tulburată și gălgâiala în gâtlejul scârbitului scoase din ultima curte a satului pe nevasta jandarmului Durdanu iar asta cu o mână lipin- du-și de gură basmaua și de nas vioreaua trase nu se știa în stare de puterea ce-o dovedi pe rând femeile din mij- locul drumului până la puț unde bărbatul mototol bora și se opintea cu limba făcută balama

și nevasta lui Durdanu strigase la cineva și ieșiseră doi nedumeriți și apoi mai mulți și un om aduse o cazma și altul o lopată și se apucară de săpat o groapă în silă cu dușmănie cu înjurături pietroase

dar după ce strinseră și îngropară hoiturile se văzu că mai rămăsese miasma pe care nu putură s-o astupe cu pământ

Dumitru Jloveanu își chemă băieții – Ioniță, Golea, Stan, Radu. Nu se prevestea cer senin.

— Cine a dus gherlanii? – se răsti la fii.

— Stan! – pârî Golea.

— Nu eu! – se apăra Stan, deja disperat și, neîncre- zător în fortăreața cuvintelor sale, își încredință salvarea picioarelor, pornind fuga spre grădină și sărind gardul de parcă nici n-ar fi fost dotat cu porțiță. – Nu eu! – mai strigă și fugi fără să privească îndărăt.

— Atunci de ce fugi?! – se miră Dumitru, fals naiv, zâmbet subțire, mustață mușcată. – Prindeți-l! – comandă